

Protocol de recollida de mostres en casos de mort sobtada del lactant

Lourdes Ausín García^{1,2}

¹ Grup de Treball de la Mort Sobtada de la Societat Catalana de Pediatria. ² Unitat de Transport SEM-Pediàtric. Hospital Vall d'Hebron. Barcelona

La mort sobtada en pediatria, afortunadament, és un fet infreqüent i de baixíssima incidència. No obstant això, per a les famílies, i professionals, que han d'enfrontar-se a aquesta situació suposa un moment de xoc amb un estrès molt important i una altíssima càrrega emocional.

Amb el propòsit de facilitar la tasca clínica en aquestes situacions, el Grup de Treball de la Mort Sobtada de la Societat Catalana de Pediatria (GTMS) ha creat un algorisme facilitador que inclou una llista de comprovació (*check-list*) per recordar els punts més importants de l'anamnesi (Taula I).

Des de la creació del GTMS s'ha ressaltat la importància de la col·laboració entre els professionals dels diferents centres de la xarxa d'atenció al pacient de Catalunya, com ja va reflectir la creació del protocol previ de consens per a casos de *Brief-Resolved-Unexpected-Episode*¹, comunament anomenat BRUE. És per això que, per a la creació de l'actual protocol s'ha tornat a sol·licitar la seva col·laboració. Basant-nos en les mostres suggerides pel *Llibre blanc de la mort sobtada*² i la revisió de bibliografia actual sobre el tema³⁻⁵, es va fer una enquesta als diferents centres sobre quines d'aquestes proves es feien, i, si no se'n feien, per quin motiu. D'aquesta manera podem veure les dificultats que suposa, sobretot en el cas de centres més petits, l'extracció i el processament d'unes certes mostres, per tal de crear un protocol que s'ajusti més a la realitat de l'atenció sanitària disponible.

Després de valorar i analitzar les respostes i la importància de les mostres es va crear l'algorisme adjunt (Fig. 1). En aquest algorisme, no sols es dona importància a la part clínica, sinó també a la comunicació amb els serveis jurídics i a l'atenció psicològica i el seguiment posterior de les famílies. Abans de res, davant un cas confirmat de mort sobtada del lactant (MSL), haurem de posar-nos en contacte amb el jutjat de guàrdia i fer el comunicat judicial corresponent. Avisa-

TAULA I

Punts més rellevants per guiar l'anamnesi en casos de mort sobtada del lactant (MSL)

Succés
<ul style="list-style-type: none"> • Dia i hora • Qui ho ha presenciat/el troba • Localització (habitació/bressol/lit) i posició (especificar presència de coixins, mantes, peluix...) • Aparença de l'infant a la trobada • Última ingesta • Estat de l'infant les 48 hores prèvies • Qui avisa el servei d'emergències • Qui/quant es veu l'infant viu per última vegada • Altres testimonis del succés • Intents de reanimació pels pares/servei d'emergències
Antecedents familiars
<ul style="list-style-type: none"> • Mort sobtada en fills previs • Història de mort sobtada en la família • Mort d'infants en la família (causa) • Malaltia cardíaca* • Malaltia neurològica* • Malaltia metabòlica* • Altres
Antecedents materns
<ul style="list-style-type: none"> • Antecedents obstètrics previs • Història obstètrica de la gestació de l'infant a estudi • Tabaquisme matern
Antecedents personals
<ul style="list-style-type: none"> • Malalties prèvies • Medicació de base • Revisions/vacunació: estat
Condicions de l'habitatge
<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de persones i parentiu entre convivents • Condicions del son de l'infant (habitació/bressol-lit propi/forma habitual de dormir...) • Possibilitat de presència de tòxics (farmacològics/recreatius) a l'habitatge
Altres anotacions

* Especificar edat de presentació, patologia i grau de parentiu, si es coneix.

Aquest treball recull un dels temes presentats en la XII Jornada Multidisciplinària de la Societat Catalana de Pediatria que sota el títol "La mort en l'edat pediàtrica" va tenir lloc a Barcelona a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i Balears el 26-11-2022.

L'autora és la coordinadora del Grup de Mort Sobtada de la Societat Catalana de Pediatria.

Correspondència: Lourdes Ausín García
SEM Pediàtric. Hospital Maternoinfantil Vall d'Hebron
Pg. Vall d'Hebron, 119-129. 08035 Barcelona
marialourdes.ausin@vallhebron.cat

Treball rebut: 18.01.2023
Treball acceptat: 29.03.2023

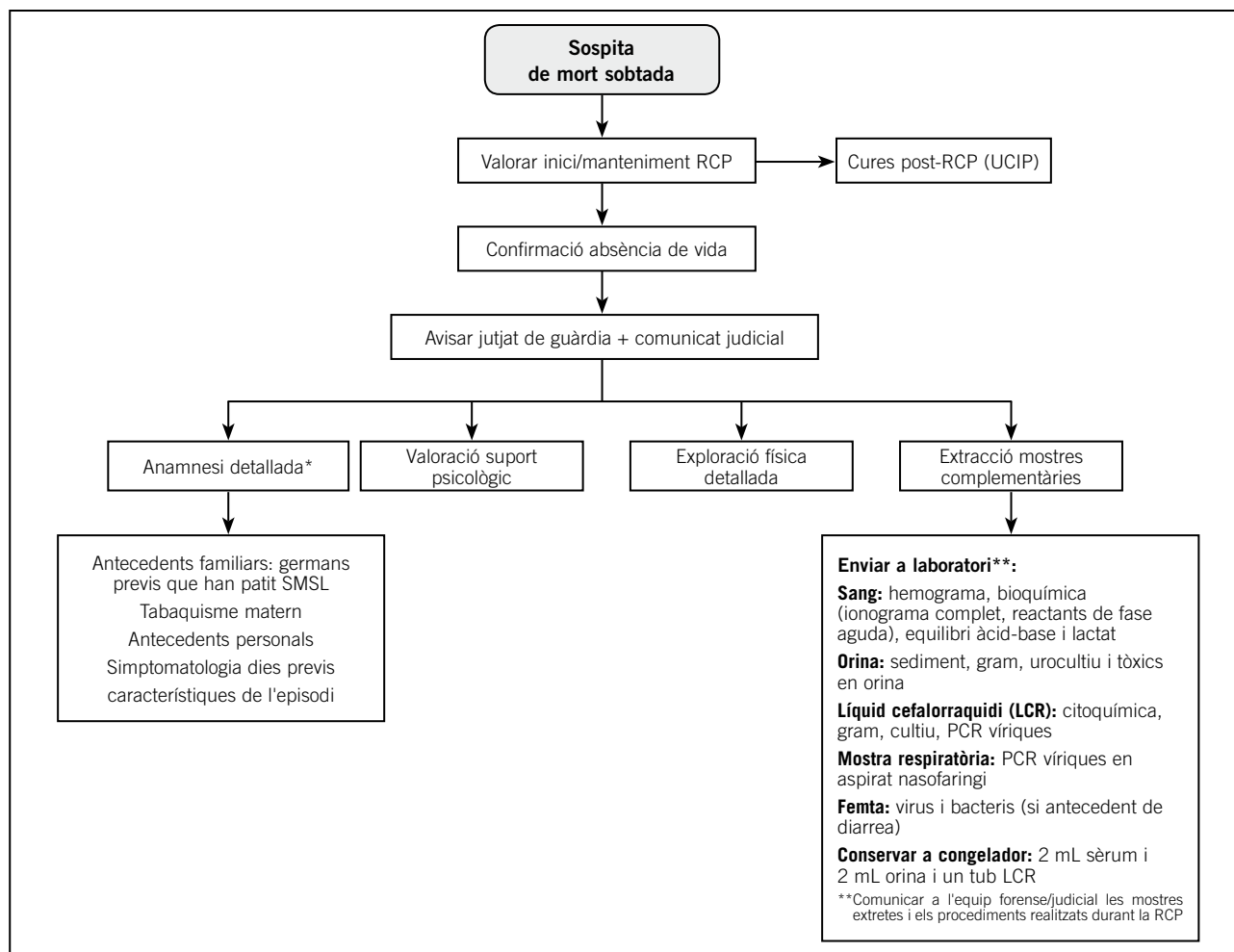

Fig. 1. Algorisme per a la recollida de mostres en casos de síndrome de mort sobtada del lactant (SMSL). RCP: reanimació cardiopulmonar. (*Vegeu la Taula I)

rem el forense de les exploracions fetes (en cas que hi hagi hagut RCP prèvia) i demanarem permís si creiem necessari fer-ne alguna altra (en algun cas pot ser que ell mateix ens sol·liciti l'extracció d'aquestes mostres). Oferirem suport psicològic a la família. En el moment de l'anamnesi, deixarem que la família s'expressi lliurement i, si calgués, la guiarem cap als punts més rellevants (Taula I). És possible que en aquest moment no siguin capaços d'expressar-se, donada la situació, per la qual cosa podem valorar fer-los una trucada al cap d'una setmana (o concertar una visita) per no perdre aquestes dades que, en molts casos, podrien donar la clau de la causa de la mort.

Com a objectiu futur, creiem que la comunicació creada entre els diferents professionals i l'existència d'un grup de treball centrat en aquesta patologia podrà facilitar, com a element més important, l'existència d'una xarxa multidisciplinària de suport a les famílies i

estudis a altres persones de la mateixa unitat familiar. Així mateix, facilitarà la tasca de recerca en aquesta patologia de tan baixa incidència a nivell unicèntric, ja que es podran reunir dades de tot el territori.

Bibliografia

1. Ausín L, Claret G, Velasco P, Martínez-Planas A, César S, De Francisco A, et al. Consens entre hospitals catalans per a l'abordatge dels episodis aparentment letals. *Pediatr Catalana*. 2017;77(4):128-32.
2. Piquer CF. Síndrome de la Muerte Súbita del Lactante (SML): Libro Blanco. Majadahonda (Madrid): Ergón, 2003.
3. Garstang J, Ellis C, Sidebotham P. An evidence-based guide to the investigation of sudden unexpected death in infancy. *Forensic Sci Med Pathol*. 2015;11(3):345-57.
4. The Royal College of Pathologist. Sudden unexpected death in infancy and childhood. Multi-agency guidelines for care and investigation. 2016. Accessible a la xarxa [data de consulta: 01-12-2022]. Disponible a: <https://www.rcpath.org/discover-pathology/news/new-guidelines-for-the-investigation-of-sudden-unexpected-death-in-infancy-launched.html>
5. Cottengim C, Parks S, Rhoda D, Andrew T, Nolte KB, Fudenberg J, et al. Protocols, practices, and needs for investigating sudden unexpected infant deaths. *Forensic Sci Med Pathol*. 2020;16(1):91-8.